- 5 พ.ย. 2544

การประยุกต์แบบแผนความเชื่อด้านสุขภาพร่วมกับการสร้างพลังในตน ในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอย ของประชาชนเขตเทศบาลแหลมฉบัง จังหวัดชลบุรี

เสาวลักษณ์ ขันทอง

อภินันทนาการ
จาก
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (สาธารณสุขศาสตร์)
สาขาวิชาเอกสุขศึกษาและพฤติกรรมศาสตร์
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล
พ.ศ. 2544

ISBN 974-04-0490-1

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยมหิดล

วพ
ส945ก
2544

Copyright by Mahidol University

3937046 PHPH/M : สาขาวิชาเอก : สุขศึกษาและพฤติกรรมศาสตร์ ; วท.ม.(สาธารณสุขศาสตร์)
คำสำคัญ : การจัดการขยะมูลฝอย / แบบแผนความเชื่อด้านสุขภาพ / การสร้างพลังในตน / เขตเทศบาล

เสาวลักษณ์ ขันทอง : การประยุกต์แบบแผนความเชื่อด้านสุขภาพร่วมกับการสร้างพลังในตนในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชน เขตเทศบาลแหลมฉบัง จังหวัดชลบุรี (AN APPLICATION OF HEALTH BELIEF MODEL AND EMPOWERMENT TO BEHAVIORAL CHANGE IN SOLID WASTE MANAGEMENT, LEAMCHABANG MUNICIPALITY, CHONBURI PROVINCE) คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ : บุญยง เกี่ยวการค้า, Dr.P.H.; นิรัตน์ อิมามี, Ph.D.; มณีรัตน์ ธีระวิวัฒน์, วท.ม. (สาธารณสุขศาสตร์) 120 หน้า ISBN 974 - 04 - 0490 - 1

ปัญหาการจัดการขยะมูลฝอยในเขตชุมชนที่มีการอาศัยอยู่อย่างหนาแน่น พบว่ามีปริมาณการเกิดขยะมูลฝอย และปริมาณขยะตกค้างเพิ่มมากขึ้นเรื่อยๆ ขยะที่ตกค้างตามแหล่งต่างๆ มีผลกระทบอย่างยิ่งต่อสุขภาพ ตั้งแต่การเป็นแหล่งเพาะพันธุ์อาศัยและแหล่งอาหารของสัตว์นำโรค เช่น สุนัข แมลงวัน แมลงหวี่ แมลงสาบ การเกิดภาพที่ไม่น่าดู กลิ่นเหม็นจากการบูดเน่า หรือแม้แต่การทำลายทิ้งจากครัวเรือนที่ผิดวิธี ก็มีผลต่อสุขภาพทั้งในปัจจุบันและระยะยาว ดังนั้นการศึกษาวิจัยแบบกึ่งทดลองกลุ่มเดียวนี้ จึงเป็นการศึกษาหาวิธีการทางสุขศึกษาที่เหมาะสมในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือน โดยประยุกต์ใช้ทฤษฎีแบบแผน ความเชื่อด้านสุขภาพและการสร้างพลังในตนในการส่งเสริมพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอย ตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาเป็นหัวหน้าครอบครัวหรือตัวแทนที่พักอาศัย จำนวน 50 คน ที่พักอาศัยในเขตชุมชนบ้านนาเก่า เทศบาลแหลมฉบัง อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี

ผลการวิจัยพบว่าภายหลังการจัดโปรแกรมสุขศึกษา กลุ่มตัวอย่างมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปในทางที่ถูกต้องมากกว่าก่อนเข้าโปรแกรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ในเรื่องการรับรู้โอกาสเสี่ยงของการเกิดผลเสียต่อสุขภาพ การรับรู้ความรุนแรงของการเกิดผลเสียต่อสุขภาพ การรับรู้ผลดีและความตั้งใจในการมีพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอย จากผลการวิจัยครั้งนี้แสดงให้เห็นว่าการจัดโปรแกรมสุขศึกษา โดยการประยุกต์ใช้แบบแผนความเชื่อด้านสุขภาพ ร่วมกับการสร้างพลังในตน ทำให้ครัวเรือนเกิดการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมทั้งทางด้านการรับรู้ และความตั้งใจในการปฏิบัติได้ถูกต้องมากขึ้น สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในพื้นที่อื่นๆได้

Copyright by Mahidol University

3937046 PHPH/M : MAJOR : HEALTH EDUCATION AND BEHAVIORAL SCIENCES; M.Sc. (PUBLIC HEALTH)
KEY WORDS : SOLID WASTE MANAGEMENT / EMPOWERMENT / MUNICIPALITY

SAOWALAK KHANTONG : AN APPLICATION OF HEALTH BELIEF MODEL AND EMPOWERMENT TO BEHAVIORAL CHANGE IN SOLID WASTE MANAGEMENT, LEAMCHABANG MUNICIPALITY, CHONBURI PROVINCE. THESIS ADVISORS : BOONYONG KIEWKARNKA, Dr.P.H.; NIRAT IMAMEE, Ph.D.; MANIRAT THERAWIWAT, M.Sc. (PUBLIC HEALTH) 120 p. ISBN 974-04-0490-1

From the study of solid waste management problems in crowded communities, it was found that there had been an increasing amount of the solid waste which caused great impact on people's health. This waste has been the source of such pests as stray dogs, houseflies, fruit flies and cockroaches as well as being responsible for creating an unpleasant environment. Improper methods of household waste disposal have also affected people's health, both short and long term. One-group semi-experimental study research is an appropriate method for the study of behavioral changes in solid waste management. This research study has applied the theory of the health belief model and empowerment to promote better management of solid waste disposal. The sample studied consisted of 50 leaders of families or the representatives of the families in Ban Na Kao Laemchabang Municipality, Chonburi Province.

This research found that after implementation of the health study program , the individuals had changed their behavior for the better with statistical significance. The impact of the changes had been found in the areas of the awareness of health risk, the seriousness of the impact upon health, awareness of the positive effects, and good intention of improved management of solid waste disposal. This research also shows that the implementation of this health study program with the application of the health belief model and self-empowerment has brought about positive behavioral changes in awareness and intention. Therefore this study could be applied to elicit behavioral changes in other communities in the future.

Copyright by Mahidol University